

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. // Inzerati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati peti vrst Din 4.-, Popusti po dogovoru, inzerati davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.- // Rokopis se se vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grojski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, callisto uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65 // Podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENSKE GRADCE, Slovniški trg 5 // Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Ali je mogoča europska blokada Anglije? Iz notranje politike

V londonskih krogih smatrajo take načrte za neizvedljive, tudi če bi se Nemčiji posrečilo dobiti vso podporo Rusije — Obširno tolmačenje položaja v londonskem „Timesu“

London, 24. okt. mp. Današnji »Times« se v daljšem uvodniku bavi o nemški namero o blokadi Anglije. Glede na to se »Times« vprašuje, če bo Nemčiji uspelo to, kar se Napoleonu ni posrečilo. V zvezi s tem ugotavlja pisec, da je imela Nemčija v juniju 1918 zadnjič odprt dohod k žitnicam ruske Ukrajine in tudi do rumunskega žita, ko je premagala Rumunijo. Tedaj je imela Nemčija neprimerno boljši položaj. Vsega tega Nemčija danes nima, kljub temu pa trdijo Nemci, da bodo lahko vzdržali dolga vojna, pri čemer računajo, da bodo krili svoje potrebe z zunanjo trgovino. Njihov račun je napačen, pravijo »Times«, kajti angleške vojne ladje zaplenijo na teden povprečno 50.000 ton blaga, namenjenega za Nemčijo. List se vprašuje, kako bo mogla Nemčija to izgubo nadomestiti. Tudi je veliko vprašanje, če bo lahko Rusija dobavljala vse, kar Nemčija potrebuje. Tudi če bi Rusija imela vsega v izobilju, je vprašanje, ali razpolaga s potrebnimi prometnimi sredstvi. Razen tega pa še ni gotovo, če bo Rusija pripravljena dati vse to Nemčiji na kredit. Ruska zunanja politika dokazuje, da stremi v prvi vrsti za svojimi političnimi cilji, česar se v Nemčiji prav dobro zavedajo. Zaman je nemški tisk skušal prepričati narod o priliki podpisa pogodbe z Rusijo, da Nemčija nadaljuje Bismarckovo politiko. Dejstva govore o nasprotnem. Nekdanja trdna nemška oporišča v Baltiku so se spremenila v mornariška in vojaška oporišča Rusije. Sploh pa se vse preodtito kaže ruska politika: za Rusijo je namreč zelo važno, da se nadaljuje vojna na zapadu, kajti edino tako lahko ona nadaljuje svojo politiko na vzhodu Evrope.

V zvezi s tem navajajo »Times« tudi poročilo berlinskega dopisnika »Svenska Tagbladet«, ki v svojem poročilu o trenutnem političnem položaju pravi, da Nemčija ne more odkloniti v sedanjem položaju nobene ruske zahteve, pa četudi bi od švedske zahtevala, da ji odstopi gotova vojaška in mornariška oporišča na Švedskem.

»Times« opozarja tudi na pisanje »Essener Nationalzeitung«, glasila maršala Göringa, ki v obširnem članku raziskuje možnosti trgovine med Rusijo in Nemčijo.

Po razglabljanju tega lista Rusija nikakor ne more zadostiti v celoti potrebam pogonskih goriv, ki jih potrebuje nemška mornarica. Rusija razpolaga s 800.000 100-vornimi vagoni, torej manj, kakor jih ima Nemčija in ker mora vpoštevati domače potrebe, ne bo mogla izvažati v toliki meri, da bi zadostila nemški potrebi. V tem pogledu je velike važnosti dobava ruske nafte, kajti »Essener Nationalzeitung« pravi, da ni računati v večji meri na rumunski petrolej. Rumunija namreč trdi, da je pridobivanje nafte v zadnjem letu močno nazadovalo in da Rumunija zaradi tega ne bo mogla izvažati v enaki meri kot doslej. »Essener Nationalzeitung« k temu pripominja, da je to samo izgovor, ker je znano, da je rumunska nafta pod vplivom angleškega in francoskega kapitala.

»Times« se bavi tudi z možnostmi ruskega izvoza v Nemčijo. Izvoz je mogoč le po treh poteh: po Črnem morju skozi Dardanele in nato po suhem v Nemčijo, po Črnem morju do izliva Dunava in nato po Dunavu in tretjič po Vzhodnem morju v Gdansk. Prva pot je zaradi angleške blokade nemogoča, ker bi vsako ladjo v Sredozemskem morju zajeli Angleži ali Francozi. Druga pot bi bila mogoča, če ne bi bilo ankerskega pakta. Z njim pa je angleškim in francoskim vojnim ladjam omogočeno priti v Črno morje in zapreti izliv Dunava. Preostane še pot preko Gdanske. Ker so ruski vrleci nafte po večini blizu Črnega morja, bi bil potreben prevoz po železnici do Leningrada. Pri prevozu manjših količin je to izvedljivo, vendar Nemčija od tega ne bi imela nobenih koristi. Pri prevozu večjih količin pa je potreben zadosten vozni park in tega Rusija nima na razpolago. Znano je, da je samo 30% ruskih železnice dvotirnih, le take pa prihajajo v poštev za prevoz večjih količin. Prevoz bi se zaradi tega tako zakasnil in kompromitiral in seveda tudi porazil tako, da praktično ne prihaja v poštev.

»Times« zaključuje, da je nemška blokada Anglije nemogoča, da pa je nasprotno angleška blokada za Nemčijo tako važen činitelj, da bo odločil o izidu vojne.

Nemčija se še vedno poteguje za Turčijo?

Papen je bil od Hitlerja v posebni misiji poslan nazaj v Ankaru

London, 24. okt. e. Po poročilu tukajšnje radijske postaje iz Ankare je bila v turški prestolnici z velikim začudenjem sprejeta vest, da je nemški veleposlanik Papen dobil od Hitlerja nalog, da v specialni misiji odpotuje nazaj v Ankaru. Ankarški krogi ne morejo razumeti, kakšne predloge naj bi prinesel veleposlanik Papen s seboj, ko je vendar turško-angleško-francoska pogodba popolnoma točno in jasno izrazila stališče Turčije v sedanjem mednarodnem položaju.

Ankara, 24. okt. s. Zunanji minister Saradzoglu je podal včeraj v parlamentarnem klubu turške vladne stranke dveurni eksponat o svojih razgovorih v Moskvi. Komunikacije, ki je bil pozneje izdan, pravi, da so bila njegova izjava o vprašanjih, ki so bila v Moskvi v razpravi, kakor tudi o neizpremenjenem prijateljstvu med Rusijo in Turčijo, sprejeta s splošnim odobravanjem.

London, 24. okt. mp. Današnji londonski listi komentirajo pomen podpisa ankarke pogodbe in zlasti naglašajo, da predstavlja zagotovitev neodvisnosti vseh balkanskih držav. Nemčija je hotela iz Turčije narediti orodje nacionalno socialistične politike, a sta to namero prepre-

čili zavezniški državi. S sklenjeno pogodbo je Velika Britanija prišla v neposredno bližino balkanskih držav, kar je Angliji omogočilo, da s poudarkom zagotovi njihovo neodvisnost.

Drevi bo govoril Ribbentrop

Berlin, 24. okt. mp. Zunanji minister Ribbentrop bo govoril danes ob 20.15 v Gdansk. Njegov govor, ki bo trajal približno eno uro, bodo prenašale vse nemške radijske postaje. V poučenih krogih zatrjujejo, da bo Ribbentrop govoril v glavnem o problemih v vzhodni Evropi.

London, 24. okt. s. Po poročilih iz Berlina so nemški okrožni vodje, ki so bili zbrani k razgovorom s kancelarjem Hitlerjem, zopet odpotovali iz Berlina na svoja službena mesta. O vsebini njihovih razgovorov ni bilo izdano nobeno poročilo. Verjetno pa je, da bo namen posvetovanj v Berlinu osvetliti današnji govor nemškega zunanjega ministra Ribbentropa v Gdansk. Ribbentrop je imel včeraj daljši razgovor s kancelarjem Hitlerjem.

Nadaljevanje pogajanj med Finsko in Rusijo

Po prvih razgovorih upajo, da bo prišlo do kompromisne rešitve vseh spornih vprašanj

Moskva, 24. okt. mp. Agencija Tas je sredi objavila naslednji uradni komunikat: Dne 23. oktobra je prišel v Moskvo pooblaščenec odposlanec finske vlade dr. Paasikivi v spremstvu finančnega ministra Tannerja, finskega poslanika v Moskvi Kokkinena in uradnikov zunanjega ministrstva Paasonena in Nykova. V imenu sovjetske vlade so jih sprejeli Moljtin, sovjetski poslanik v Helsinkih Derjavin, Barkov in vodja oddelka za baltičske države Vasjukov. Finska delegacija se je nastanila v »Domu državnih gostov«. Ob 18 je bil prvi sestanek v Kremliju, ki je trajal nad dve uri.

London, 24. okt. s. Finska delegacija je imela včeraj v Kremliju dva sestanka z zastopniki ruske vlade. Pri prvem so bili

navzoči samo Stalin, Molotov, dr. Paasikivi in Tanner. Drugemu razgovoru je prisostvoval tudi še sovjetski poslanik v Helsinkih. Tako z ruske kakor tudi s finske strani ni bilo o vsebini razgovorov ničesar objavljeno. V splošnem pa prevladuje v finskih uradnih krogih glede pogajanj optimizem. Kakor poročajo iz zasebnih virov, Rusija nikakor ne zahteva Aalandskih otokov, temveč samo garancijo od Finske, da bodo ostali Aalandski otoki neuporabni. Rusija res zahteva odstop nekaj manjših otokov v Finskem zalivu, ne namerava pa nastaniti svojih posadk na finskem ozemlju.

Helsinki, 24. oktobra. e. Sredi je bilo v zunanjem ministrstvu sporočeno, da se bodo po poročilih iz Moskve finsko-sovjets-

ka pogajanja normalno nadaljevala in je potrjeno upanje, da bo prišlo do sporazuma.

Helsinki, 24. okt. mp. Finančni minister Tanner je pred odhodom v Moskvo izjavil, da se bo pri pogajanjih s Sovjetsko unijo prav gotovo našla kompromisna rešitev, ako vodi sovjetsko vlado enaka dobra volja kakor finsko vlado. Na taki podlagi obstaja možnost, da se doseže pameten sporazum.

Helsinki, 24. okt. s. Zastopnik finskega zunanjega ministrstva je izjavil, da poročila iz Moskve kažejo, da rusko-finski razgovori potekajo normalno in uravnoteženo nado na skorajšnji ugodni zaključek pogajanj. Finska delegacija je imela prvi

razgovor v Kremliju včeraj ob 18. drugega pa ob 22. Danes bo tretji razgovor.

Finski proračun

Helsinki, 24. okt. mp. Finančni minister Tanner je izdelal nov projekt za novi proračun za leto 1940. Novi projekt je v primeri s prejšnjim, ki je bil sestavljen po leti, precej spremenjen. Dohodki so namreč predvideni za 1 milijardo in 200 milijonov finskih mark manjši, kakor pri prvotnem projektu, kar gre na račun zmanjšane zunanje trgovine. V svrhu ravnesja so predvideni novi davki, zlasti na vžigalnice in tobak. Prejšnji proračun je znašal 5 milijard 7 milijonov, po novem predlogu pa 4 milijarde 485 milijonov finskih mark.

Nova bolgarska vlada

V vladi so štirje novi ministri, toda noben član sobranja — Zunanja politika Bolgarije se ne bo spremenila

Sofija, 24. oktobra. e. Mandatar krone dr. Kjoselvanov je sredi zaključil misijo, ki mu je bila poverjena. Sedma vlada dr. Kjoselvanova je sestavljena takole: predsednik in zunanji minister: dr. Georgij Kjoselvanov, ministristvo notranjih del in ministristvo narodnega zdravja: rezervni general Nikola Nedev, ministristvo za narodno prosveto: prof. Bogdan Filov, finančni minister: Dobri Božilov, ministristvo pravosodja: Vasil Mitakov, vojni minister: general Teodizij Daskalov, ministristvo za trgovino, industrijo in delo: dr. Slavko Zagorov, ministristvo za narodno gospodarstvo: Ivan Bagrijanov, ministristvo javnih del: inž. Dimit. Vasiljev, ministristvo za železnice, pošte in brzojavo: Peter Gabrovski.

V novi vladi dr. Kjoselvanova nasproti vsem pričakovanjem ni nobenega narodnega poslanca. V vlado so vstopili štirje novi ministri in sicer Mitakov, Gabrovski, Vasiljev in Zagorov.

Vlada, ki jo je sestavil dr. Kjoselvanov, ni taka, kakor so jo pričakovali politični krogi. Ti krogi so mislili, da bodo v novo vlado stopili kot ministri narodni poslanci, da bi se na ta način doseglo boljše sodelovanje med zakonodajnim in izvršnim odborom. Nasproti temu pričakovanju so vstopile v vlado štiri osebe, ki niso narodni poslanci. Bilo bi pa presojati, če bi se reklo, da sestava nove vlade dr. Kjoselvanova v sobranju ne bo naletela na dober sprejem. Nasprotno se lahko pričakuje, da bo sobranje kljub tej sestavi izglasovalo zaupnico vladi, ker je bila tudi sedanja vlada dr. Kjoselvanova razen dveh ministrov sestavljena iz oseb izven parlamenta. V zunanje političnem pogledu se že sedaj lahko z vso gotovostjo reče, da bo nova vlada nadaljevala politiko nevtralnosti in prijateljstva z vsemi sosednimi državami in z vsemi veselili.

Sofija, 24. okt. AA. Stefani. Nova vlada na čelu z dr. Kjoselvanovom je prisegla pred Nj. Vel. kraljem Pred parlament bo stopila 28. t. m. Nova vlada ne predstavlja nobene važnejše spremembe, ker so samo 4 novi ministri.

Nemci zaplenili ameriški parnik

Odvedli so ga v rusko luko, kjer pa so ga pridržale ruske oblasti

Washington, 24. okt. s. Ladjo »City of Flint« je po informacijah ameriškega mornariškega ministrva v soboto zaplenila nemška križarka, češ da vozi vojno-tihotapsko blago.

Berlin, 24. okt. s. V krogih nemške admiraltete izjavljajo, da jim ni ničesar znana o zaplenitvi ameriškega parnika »City of Flint«.

London, 24. okt. s. Ruska uradna agencija Tas je danes javila, da je ameriški parnik »City of Flint« pod nemško zastavo in v nemško posadko priplul v Murmansk. Ruske oblasti so parnik zaplenile in posadko 18 moških internirala. Parnik »City of Flint« je znan po tem, da je svoječasno rešil velik del posadke potopljenega angleškega parnika »Athena«. Po poročilih iz Washingtona je pred tremi tedni »City of Flint« iz Zveženjnih držav odplul v Liverpool in Glasgow. Na odprtem morju pa jo je zadela nemška patrolna ladja, ki je izpremenila zastavo na ladji in zamenjala posadko z Nemci. »City of Flint« je nato pod nemško zastavo odplul naprej v norveško luko Tromsø, od tam pa v Murmansk.

Washington, 24. okt. AA. Havas: Uvedena je preiskava, da se točno ugotovi, kakšen tovor je vozil parnik »City of Flint«. Uradni krogi naglašajo, da je Nemčija, če je bilo na ladji tihotapsko blago 51% ali več vsega tovora, imela pravico ladjo zapleniti. A tudi v tem primeru je treba dokazati, da so lastniki ladje ali pa njen kapitan vedeli, da njihova ladja prevaža tihotapsko blago. Če vlada USA ugotovi, da je bilo na ladji manj kakor 50% vojnega tihotapskega blaga, bo zahtevala od nemške in sovjetske vlade, da ladjo izpusti in da pridrži samo tihotapsko blago. Newyorški pristavnikom oblastvom je znano samo to, da je »City of Flint« vozil 5.000 ton blaga, med drugim slanine, žita, konzerviranega mesa, jabolko, bombaža asfalta, železni stroje, traktorje itd.

New York, 24. okt. s. K zaplenitvi ameriškega parnika »City of Flint« piše današnji »New York Herald Tribune«. Prevladuje vtis, da je Nemčija, tudi če se je držala pri tem mednarodnih zakonov, napravila v zaplenitvi psihološko napako, ki ji bo odtujila ameriško javno mnenje.

Zane Grey †

New York, 24. okt. s. V Kaliforniji je umrl včeraj znani romanopisec Zane Grey, star 64 let.

Zane Grey je nadaljeval tradicijo ameriške literature, ki jo je pričel Cooper in ki je našla v Ameriki, pa tudi v starem svetu mnogo hvalečnih bralcev. V svojih motivih je živahno opisoval življenje ameriškega ljudstva, zlasti pa divjega zapada in je dosegel precejšen uspeh. Več njegovih del je izšlo tudi v slovenskem prevodu. Tudi »Jutro« je prineslo več prevodov njegovih romanov.

Izselitev baltičkih Nemcev

London, 24. okt. s. Skupno število Nemcev, ki se bodo iz baltičskih držav morali izseliti v Nemčijo, ostrima Poljsko, znaša okoli 100.000. Njihovo premoženje cenijo nad 1.200.000.000 nemških mark.

V Nemčiji se židom še povišali davek

Berlin, 24. okt. AA. DNB: Lani v novembru so nemški Židje dobili nalog, da plačajo eno milijardo mark kontribucije, in sicer v obliki 20 odstotnega obdavčenja premoženja vsakega Žida. Nemška oblastva so izdala uredbu o tem, da se bo ta odstotek povečal ali znižal, če bi se znesek 1 milijarde mark ne dosegel ali pa prekoratil. Po dosedanjih vplačilih se vidi, da znesek 1 milijarde še ni dosežen. V zvezi s tem je finančno ministristvo izdalo uredbu, da se ima dosedanj 20 odstotni davek povišati na 25 odstotkov od celotnega premoženja. Prihodnji obrok, ki zapade 15. novembra t. l., bodo morali nemški Židje plačati po novi uredbi, to je v višini 25 odstotkov.

Borzna poročila.

Curij, 24. oktobra. Pariz 10.1375, London 17.885, New York 446, Bruselj 74.85, Milan 22.50, Amsterdam 236.70, Berlin 178, Stockholm 106.225, Oslo 101.35, Kopenhagen 86.10.

NARODNE MANJŠINE V VOJVODINI

Minister N. Bešlić je v svojem govoru v Starem Bečuju izjavil med drugim, da imajo naše narodne manjšine vse pravice kakor Jugoslovenci, toda manjšine ne smejo pozabiti, da je Vojvodina srbska oziroma jugoslovenska. Če bodo to lojalno upoštevali, se jim ne bo zgodilo nič. »Mi dopuščamo«, je rekel minister, »da manjšine svobodno goje svojo kulturo, zato jim dajemo šole, toda o usodi Vojvodine bomo odločevali mi. Vsi oni, ki so doslej mislili na kako delitev ali umikanje, naj vedo, da se bo ves naš narod postavil na branik naše države.«

SENATSKA VOLITVE V ZETSKI BANOVINI

V zetski banovini je 307 volilcev za senatorje. Od teh je 262 kmečkih zupanov, 5 mestnih zupanov in 40 banskih svetnikov.

O BODOČIH VOLITVAH V NARODNO SKUPŠČINO

je govoril v Bosanski Gradski minister dr. Branko Cubrilović, ki je med drugim izjavil, da se pripravljajo zakon o občinah in zakon o volitvah narodnih poslancev. Glasovanje bo svobodno in tajno. Opozicijske stranke bodo lahko postavile svoje kandidatne liste. Svoj govor je končal s pozivom, da še nikoli ni bila pri nas tako potrebna politika medsebojne ljubezni, bratstva in enakosti, kakor je to potrebno v naših resnih časih.

NALOGE OROŽNIŠTVA NA HRVATSKEM

Poveljnik orožniške brigade banovine Hrvatske general Kv. Tartaglia je izjavil novinarjem: Svoje bodoče delo si zamišljam tako, da kot poveljnik hrvatskega orožništva dvignem avtoriteto oblasti s pomočjo naroda, ki mora videti v žandarmeriji zaščitnika osebne varnosti in imeti. Energično bom zatiral vse napake podrejenih kakor pijančevanje, lahkomišelnost in žalitve, ker se s tem ne ruši same ugled orožniške ustanove marveč tudi ugled državne oblasti.

HRVATI V ODBORIH NARODNE BANKE

Finančni minister je odredil, da pride v devizni, uvozni in izvozni odbor Narodne banke po en predstavnik banovine Hrvatske. V sestav deviznega odbora pride tudi poveljnik finančnega ministrva.

NOVA STRANKA V BANOVINI HRVATSKE

Dr. Božidar Adžija poroča, da so v Novinih, da se je ustanovil v Zagrebu pripravljalni odbor za ustanovitev »Stranke radnega naroda hrvatskega«. Nova stranka naj bi pridobila delavce, kmetje, male obrtnike in napredne intelektualce, ki doslej iz kakršnegakoli razloga niso bili pristali kake stranke.

ZA DRAVNO IN NARODNO SKUPNOST

V »Novi Rileti« pozdravlja Večeslav Vilder dr. Mačkova proglašala na hrvatski narod, ki naj ohrani red, disciplino in slog v današnjih resnih časih, kakor obsoja negativno stran cenzure in pomankljive informacije naših listov o našem notranjem položaju. Ker objavljajo listi vojna poročila na način, kakor da bi bili mi sami v vojnem stanju, se ustvarja brez potrebe »vojna psihoza«, ki se izraža v notranjih fizičnih razračunavanjih. Nerazpoloženje proti vojni se pretvaja pri nas s pomočjo tuje propagande v defetizem in notranji kaos. Samo tedaj, če bomo notranje moč in če bomo dvignili svojo moralno ter solidarnost naše državne in narodne skupnosti, bomo očuvani pred vojno. Z neredom, neslogom in anarhijo kličemo nad nas samo strahote. Ako bi se vsak dan le za trenutek spomnili usode Čehov in Poljakov, bi bili boljši, kakor smo, in pametnejši, kakor se zdi, da smo zdaj.

NAPACHA POT

Univ. prof. M. Ilić, ki je sodeloval kot strokovnjak pri pogajanjih za sporazum s Hrvati, piše v beogradski reviji »Napred«, da ni bilo v današnjih razmerah nobene potrebe za razpis senatskih volitev, ki ne bodo prav nič doprinele k normalizaciji naših političnih prilik, kajti pogoj za normalizacijo je normalna pot za njeno izvedbo. Najprej bi morale biti občinske, nato skupštinske in končno senatske volitve. Opustitev te normalne poti izliva samo razna ugribanja, ki morejo povzročiti le nove zmešnjave in negotovosti.

JNS V POZAREVCU

Bivši predsednik vlade B. Jevtić je v spremstvu V. Popovića in M. Uroševića prišel v Pozarevac, kjer je imel ožjo konferenco s svojimi političnimi prijatelji o bodočem delu JNS v tem srezu. Na tej konferenci je bilo sklenjeno, da bo 5. novembra širša konferenca JNS, katere se bodo udeležili tudi P. Živković in drugi člani strankinega vodstva.

SENATSKA KANDIDATURE JEZ NA HRVATSKEM

Po poročilih iz Beograda bo JEZ kandidiral v banovini Hrvatski tri kandidate in sicer notranjega ministra St. Mihalovića, bivšega ministra D. Magaračevića in nekoga muslimana. Prav tako poročajo iz Beograda, da je notranji minister Mihalović vstopil v JEZ.

